

Utrikesdepartementet

Anna Gustafsson
072-525 7464
anna.gustafsson@tco.se

Policyramverk för det svenska utvecklingsarbetet

UD2016/09273/IU

TCO välkomnar att ramverket framhåller att Sveriges bistånd ska utgöra 1% av landets BNI. Det är också positivt att ramverket tydligt tar avstamp i och refererar till de nya internationellt framförhandlade ramverk som ska styra utvecklingsagendan de närmaste åren.

Utöver de ramverk och strategier som nämns i ramverket bör dock även Världshälsoorganisationens (WHO) arbete med Universal Health Coverage (UHC) nämnas. UHC utgår från ett rättighetsperspektiv och handlar om alla människors rätt till vård med utbildad personal men även ekonomisk och geografisk tillgänglighet. Det är en viktig komponent i hållbar utveckling, eftersom tillgång till hälsojourer och ekonomiskt och socialt skyddssystem håller människor från fattigdom och möjliggör egen försörjning.

TCO välkomnar att genomförandet av de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna lyfts fram i ramverket liksom den ömsesidiga samverkan mellan dessa och de medborgerliga och politiska rättigheterna.

TCO ser som positivt att ramverket framhåller arbetsmarknadens parter och betydelsen av att stärka kapaciteten hos dessa för social stabilitet och en inkluderande och hållbar utveckling. TCO välkomnar i samband med detta att initiativet Global Deal lyfts fram i ramverket.

TCO anser dock att vikten av en fungerande social dialog och fackliga rättigheter som ger arbetstagare inflytande över löner och arbetsvillkor för en justering av ojämlika maktförhållanden och för en inkluderande ekonomisk tillväxt, som också kommer de fattigaste till del, bör tydliggöras i ramverket. Vi anser också att de fackliga organisationernas särskilda roll i ett demokratiskt civilsamhälle och som agenter för genomförandet av rättigheter även bortom arbetsmarknaden bör lyftas tydligare i ramverket. Fackförbund runt om i världen arbetar ofta med bl.a. lokalt inflytande, anti-diskriminering, jämställdhet, barns rättigheter, mot skattefusk och korruption och bedriver ett brett påverkansarbete. Nedan ger vi några exempel på var fackföreningarnas roll bör lyftas ytterligare.

TCO anser vidare att policyramverkets text bör ses över så att uttrycket *arbetsmarknadens parter* används genomgående.

TCO anser vidare att de prioriteringar som är nödvändiga för genomförandet av ramverket bör anges tydligare. För att vara ett styrande ramverk krävs ett klargörande avseende eventuella motsättningar mellan de olika tematiska inriktningarna och de utgångspunkter som ligger till grund för dessa och hur dessa ska hanteras.

TCO föreslår följande specifika ändringar, förstärkningar och förtydliganden:

I kapitlet **Framtida möjligheter och utmaningar i en omvärld i förändring**, s. 3, femte stycket, beskrivs finansiella flöden, hållbara investeringar, handel och privata investeringar som stöd för den nya biståndspolitiska inriktningen. TCO föreslår att regeringens initiativ *Global Deal* också nämns här: Tillägg till stycket föreslås enligt följande:

”En förutsättning för denna samverkan utgörs av initiativet *Global Deal* som innebär att globaliseringens fördelar och vinster ska komma fler till del och att utmaningarna på den globala arbetsmarknaden ska hanteras gemensamt. Målet är välfungerande arbetsmarknadsrelationer genom social dialog, mellan fackliga organisationer, arbetsgivare och regeringar, och anständiga arbeten, vilket bidrar till ökad jämlikhet och en inkluderande ekonomisk utveckling som gynnar både arbetstagare, företag och samhällen.”

I samma kapitel beskrivs, bland annat på s. 4, social trygghet dels som en grundläggande mänsklig rättighet, dels som ett medel för att uppnå andra mänskliga rättigheter. TCO håller med om detta och skulle vilja understryka vikten av det offentliga roll och ansvar för en god och jämlik offentlig service till alla oavsett ekonomisk status, utbildning eller boendeort. En samstämmig global politik är också nödvändig för att säkerställa att andra multilaterala institutioner, exempelvis utvecklingsbanker, inte underminerar det offentliga möjligheter att tillhandahålla social trygghet och grundläggande välfärdstjänster.

I samma kapitel s. 6, fjärde stycket, bör det framhållas att en orsak till den begränsade skattebasen utgörs av det faktum att en stor del av arbetskraften i många länder finns inom den informella sektorn. Ett resonemang kring vikten av att bekämpa skatteflykt, via exempelvis land-för-land-rapportering, och korruption bör också föras i anslutning till andra delar av ramverket, exempelvis i anslutning till diskussionerna om finansiella flöden och hållbara

investeringar. TCO anser att kampen mot korruption och skatte- och kapitalflykt är avgörande för att säkerställa resursmobilisering och en effektiv användning av offentliga medel och att den bör få en större roll i det svenska utvecklingssamarbetet.

Vidare i detta kapitel beskrivs på s. 7, femte stycket, att arbetslöshet och undersysselsättning utgör grogrund för social oro, flykt och konflikter. TCO håller med om detta, liksom att undermålig och bristande arbetsmiljö är ett problem. Här saknas dock skrivningar om att en avsaknad av eller bristfällig möjlighet att påverka undermålig och bristande arbetsmiljö också är grogrund för social oro, konflikter och instabilitet på arbetsmarknaden och samhället i stort. Detta utgör ett problem utifrån ett rättighetsperspektiv, inbegripet ILOs kärnkonventioner. Konflikter och instabila relationer mellan arbetsmarknadens parter innebär dessutom lägre produktivitet.

I samma kapitels skrivningar om utbildningsområdet, s. 8, andra stycket, behövs en balans mellan tillgång och kvalitet. Agenda 2030 framhåller det livslånga lärandet, likvärdighet och en inkluderande utbildning. Förutom att arbeta för lika tillgång till utbildning, oavsett kön, bör det svenska utvecklingssamarbetet bidra till en utbildning som bygger nya attityder och värderingar avseende könsroller och maktfördelning.

I kapitlet **Perspektiv i det svenska utvecklingssamarbetet**, s 9, efter det andra stycket, bör också ILOs *Decent Work*-Agenda och de fyra strategiska målen i denna agenda, dvs främjande av sysselsättning, arbetstagares rättigheter, fungerande social dialog och tillfredsställande socialt skydd lyftas fram och det bör anges att dessa ska inkluderas i relevanta insatser.

I samma kapitel, i Bild 1, s. 10, bör man på samma sätt som man talar om "jämlig hälsa" också tala om "jämlig, likvärdig och inkluderande utbildning och forskning"

TCO ser positivt på att ramverket i kapitlet **Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer** framhåller vikten av ett pluralistiskt medielandskap och lägger stor vikt vid stödet till journalister och andra medieaktörer. I anslutning till detta anser vi också att fackliga företrädare och organisationer bör prioriteras i sin ofta väldigt utsatta roll som människorättsförsvarare och demokratibygare. TCO föreslår därför att fackligt aktiva och kränkningar av de fackliga rättigheterna särskilt nämns i det stycke som beskriver hot och inskränkningar i utrymmet för det civila samhället.

Kapitlet **Miljö- och klimatomässigt hållbar utveckling och hållbart nyttjande av naturresurser** beskriver tydligt konsekvenserna av klimatiförändringarna. TCO anser att vikten av att bygga upp effektiva och nationella institutioner för att hantera naturkatastrofers konsekvenser också bör understrykas i ramverket. Kapitlet talar också om klimatiförändringarnas inverkan på tillgång till vatten, men talar inte om tillgång till rent vatten som en mänsklig rättighet. Detta borde tilläggas.

I uppräknningen av aktörer i den sista strecksatsen på s. 18 bör länders utbildningssystem nämnas när det gäller hur svenskt utvecklingssamarbete ska bidra till ökad kunskap.

I kapitlet **Inkluderande ekonomisk utveckling, Produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor och hållbart företagande**, s. 24, texttrutan, föreslår TCO att i strecksats fyra lägga till ”i enlighet med ILOs konventioner och rekommendationer” samt i strecksats 6 lägga till ”i enlighet med ILOs *Decent Work*-agenda och dess fyra strategiska mål; främjande av sysselsättning, arbetstagares rättigheter, fungerande social dialog och tillfredsställande socialt skydd”.

Det bör också förtydligas i detta kapitel att den informella sektorn och otrygga anställningsförhållanden breder ut sig inom nya områden. Utbildningssektorn, som är en kvinnodominerad sektor, utgör ett sådant område. Privata liksom offentliga skolor nyttjar i allt högre grad kontraktsanställda lärare som saknar formell utbildning.

I uppräknningen av mål i Agenda 2030 som relaterar till produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor på s. 24 bör också mål 4 om utbildning tas med.

I kapitlet **Mål i Agenda 2030 relaterade till produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor och hållbart företagande**, s. 25, tredje stycket vill TCO framhålla att det gängse uttrycket i diskursen om omställning till ”gröna jobb” är ”Just transition” eller rättvis omställning. Det bör därför framhållas att arbetsmarknadens parter har en viktig roll att främja en rättvis omställning (just transition) av arbetstillfällen i en grön ekonomi med upprätthållande av anständiga arbetsvillkor.

I samma kapitel, s. 25, sjätte stycket, föreslår TCO att mål 16 om främjande av fredliga och inkluderande samhällen läggs till.

I kapitel **Internationell handel och hållbara investeringar**, s. 26, texttrutan, bör det framhållas att ekonomisk integration och handelsavtal aldrig får ske på bekostnad av fackliga fri- och rättigheter samt rättigheter och skydd för arbetstagare.

Vidare anser TCO att då en stor utmaning för många av världens fattigaste länder är att de inte har så mycket att bedriva handel med bör i det här kapitlet också understrykas vikten av att bygga upp en inhemsk produktion.

I kapitel **Migration och utveckling**, s. 29, bör ett resonemang föras kring orsakerna till migration, t.ex. konflikter, brist på försörjning och klimatkriser. Det bör också framhållas att orättvis behandling av migrerande arbetstagare skapar fattigdom och undergräver löner och arbetsvillkor för alla arbetstagare och att säkerställa skyddet av migranternas rättigheter är avgörande för att uppnå en anständig och rättvist fördelad ekonomisk utveckling.

TCO föreslår vidare att följande avslutande strecksats ska läggas till i texttrutan:

”Sverige ska genom sitt stöd verka för att ILO ges en ledande roll i att utveckla ett system av en sammanhängande global styrning av migration.”

TCO ser det som positivt att utbildning och forskning är ett eget prioriterat område, att det utgår från ett rättighetsperspektiv och att ett helhetsperspektiv på utbildning främjas. I kapitlet **Utbildning och forskning**, bör därför en likartad skrivning föras in som den på hälsoområdet, d.v.s.: ”Svenskt utvecklingssamarbete på utbildningsområdet ska bidra till effektiva nationella utbildningssystem och institutioner som levererar utbildning av god kvalitet från förskola till högre utbildning.”

Eva Nordmark

Ordförande

Anna Gustafsson

Internationell sekreterare